

2-PART SERIES

understanding the omer

**Appreciating the historical significance
and Contemporary Relevance**

Wednesday, May 11th • 8:00pm

Sponsored by Seymour & Rita Bayuk for the Yahrzeit of
Sy's mother, Rebecca Bayuk, Chaya Baila bas Aharon Dov, z"

Wednesday, May 18th • 8:00pm

Given by Rabbi Shmuel Silber

Suburban Orthodox **תורא חיים**
Congregation Toras Chaim

1. ויקרא פרק כג פסוקים ט-טו

ט וידבר יהוה אל-משה לאמר: י דבר אל-בנוי ישראל ואמרת אליהם כי-תבואו אל-הארץ אשר אנני נתן לך וקצתתם את-קצינה והבאתם את-עمرך בראשית קצינכם אל-הכהן: יא והניף את-העمر לפני יהוה לרצינכם ממחרת השפט יניפנו הכהן: יב ועשיתם ביום הינפקם את-העمر כבש תומים בנדשנותו לעלה להזיהה: יג וממחתרו שני עשרנים סלת בלוליה בשמן אש להזיהה ריח ניחוח ונספה יין וביעת הקהין: יד ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו עד-עצל היום הזה עד הביאיכם את-קרבנן אלהיכם חקת עולם לדתיכם בכל משכתייכם: ס טו וספרתם לכל ממחרת השפט מיום הביאיכם את-עמר התרופה שבע שבתות תמיימת תהינה: טז עד ממחרת השפט השביעת טספרו חמישים יום ומקרבתם מנהה תרצה להזיהה:

Verse 9: Ad-noy spoke to Moshe, saying, **Verse 10:** Speak to Bnei Yisroel and say to them; when you come into the land that I give to you and you reap its harvest, you shall bring an *omer* of the first fruits of your harvest to the *kohein*. **Verse 11:** He shall wave the *omer* before Ad-noy that it be favorably accepted for you. On the day after the day of rest (Pesach), the *kohein* shall wave it. **Verse 12:** You shall prepare, on the day when you wave the *omer*, an unblemished, male, yearling lamb as a burnt-offering, to Ad-noy. **Verse 13:** Its meal-offering is two tenths of flour mixed with [olive] oil as a fire-offering to Ad-noy of pleasing fragrance. Its wine-offering is one fourth of a *hin*. **Verse 14:** Bread, parched grain or tender grain you shall not eat until this very day, until you bring the offering of your G-d; it is an everlasting statute for all your generations in all your dwelling places. **Verse 15:** You shall count for yourselves, from the day after the day of rest (Pesach) from the day on which you will bring the *omer* wave-offering, seven complete weeks they shall be, **Verse 16:** Until the day after the seventh week, you shall count fifty days, and you shall bring a new meal-offering to Ad-noy.

2. ספר החינוך מצווה ש'

א. מושרשי המצווה על צד הפשת, לפי שכל עיקרן של ישראל אינו אלא התורה, ומפני התורה נבראו שמים וארץ וישראל ... והיא העיקר והסיבה שנג��ו ויוצאו ממצרים כדי שיקבלו התורה בסיני וקיים, וכמו שאמר השם למשה [שמות ג', י"ב] וזה לך האות כי אני שלחתיך בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלים על ההר הזה, ופירוש הפסוק כלומר, הוציאך אותך ממצרים יהיה לך אות שתעבדון את האלים על ההר הזה, ככלומר שתקבלו התורה שהיא העיקר הגדל שבשביל זה הם נגאלים והיא תכלית הטובה שלהם. וענין גדול הוא להם, יותר מן החירות מעבודות, ולכן יעשה השם למשה זאת צאתם מעבדות לקבלת התורה, כי התפל עושין אותה לעולם אל העיקר.

ב. ומפני כן, כי היא כל עיקרן של ישראל ובכבודה נג אלו ועל כל הגדולה שעלו אליה, נצטווינו למנות ממחרת يوم טוב של פסח עד יום נתינת התורה, להראות בנפשנו החפץ הגדל אל היום הנכבד הנכסף לבנו, כעבד ישאף צל, וימנה תמיד יבוاع העת הנכסף אליו שיצא לחירות, כי המניין מראה לאדם כי כל ישעו וכל חפותו להגיעה אל הזמן ההוא.

ג. וזהו שאנו מונין לעומר, כלומר כך וכך ימים עברו מן המניין, ואין לנו מונין כך וכך ימים יש לנו לזמן, כי כל זה מראה בנו הרצון החזק להגיעה אל הזמן, ועל כן לא נרצה להזכיר בתחלת חשבוננו ריבוי הימים שיש לנו להגיעה לקרבן שתי הלחים של עצרת.

ד. ואל יקשה عليك לומר, אם כן, אחר שעברו רוב הימים של שבעה שבועות אלו, למה לא נזכיר מיעוט הימים הנשארים, לפי שאין לשנות מטיבו החשובן באמצעותו.

ה. ואם תשאל, אם כן למה אנו מתחילה אortho ממחירת השבת ולא מיום ראשון, המושבה כי היום הראשון נתיחד כולם להזכרת הנס הגדול והוא יציאת מצרים, שהוא אות ומופת בחידוש העולם ובהשגת השם על בני האדם, ואין לנו לערכם בשמהתו ולהזכיר עמו שם עניין אחר, ועל כן נתקן החשבון מיום שני מיד.

ו. ואין לומר היום כך וכך ימים ליום שני של פסח, שלא יהיה החשבון ראוי לומר ליום שני, ועל כן הותקן למנות המניין מה שנעשה בו, והוא קרבן העומר, שהוא קרבן נכבד שבו זכר שאנו מאמינים כי השם ברוך הוא בהשגחתו על בני אדם רוצה להחיותם ומחודש להם בכל שנה ושנה זרע תרבותם לחיות בו.

3. ר' חיים פלטיאל ויקרא פרק כג פסוק טו
(טו) וספרתם לכם. משל שהוציא את אהובו מבית הסוהר וקבע לו זמן ליתן מתנה גדולה והיה אותו אהוב מונה כל שעה מתי יגיע אותו זמן.

4. דברים פרק טו
ט שבעה שבעת תספר לך מעת חרםך בקמה תחל לספר שבעה שבעות:
9. You shall count seven weeks for yourself; from[the time] the sickle is first put to the standing crop, you shall begin to count seven weeks.

5. חזקוני ויקרא פרק כג פסוק טו
(טו) וספרתם לכם ממחירת השבת ע"י ששבועה שבועות אלו בין שני ראשי זמנים של קציר שעורים ושל קציר חטים שמורות נוהגת בהם ... לפיכך דבר גדול תלוי במנינים כדי להיותו דוגמא זכרון, בשם שאנו מונין יומי ושבועי ולאחר השבת השבעית אנו מקדשים את יום החמשים, כך אנו צריכים לעשות בשמטה ויבול. וכל עזמן של תוכחות בספר זה לא נאמרו אלא על השמטה השמיטין, שהרי יש בהם מ"ט מיני פורעניות כנגד ארבעים ותשע שנים שבובילם בהם שמיטין.

HIZKUNI - R. Hezekiah b. Manoah lived in the 13th century in France or Provenzia. He was famous for his volume Hizkuni on the Torah, an anthology of Midrashim and earlier commentaries, including Rashi (the only one mentioned by name), Rashbam, R. Joseph Bechor Shor, and many others.

6. תולדות יצחק ויקרא פרק כג פסוק טו
(טו) וספרתם לכם ממחירת השבת מיום הביאכם את עמר התנופה שבע שבתות תמיימת תהינה הטעם שצוה הקב"ה לספר את העומר, מפני שככל איש ישראל היה עוסק בקציר שלו, וכל אחר בגנו מפוזרים וישכחו עליהם לרגל.

TOLEDOT YIZHAK - R. Isaac ben R. Joseph Caro was born in Toledo in 1458 and was a student of R. Isaac Canpanton - the Gaon of Castille. He moved to Portugal before the Spanish expulsion, and headed a yeshiva in Lisbon. After the Jews were expelled from Portugal in 1497 he wandered to Constantinople, and served as a rabbi in the city. All his sons passed away in the expulsion. After the death of his brother R. Efraim, he adopted his nephew R. Joseph Caro, who included a number of his uncle's responsa in his works. Toledot Yizhak is a commentary on the Pentateuch including literal, homiletical, kabbalistic, and philosophical interpretations. It was first published in Constantinople, 1518, and subsequently many times. After publishing Toledot Yizhak, he decided to emigrate to Erez Israel, but, on the way he was delayed in Damascus. He apparently passed away in Jerusalem, 1535.

7. יודוך רعيוני: פרשת אמרור דף 83 (רב דוד ביגמן)

בהתאם לתחילה הקוצר באורה שנה. אך עולה גם מן המקבילה בספר דברים: 'שבעה שבעה טספֶר לְעֵמֶת חָרְמֵשׁ בְּקַמָּה'.³³ כל שנה וibalah, כל שנה ועת קצירה, ולפיכך אין תאריך קבוע בו יש לקיים את המצויה. קרben העומר וחג הקוצר קשורים במהותם לעבודת האדמה. העומר מציין את תחילת הקצר, שבתוכו חמישים יום מלאכה מסתימים הקוצר בשדרות ומוקרב קרben שני הלחם, בחג השבעות.

חג הפסח, לעומת זאת, הוא חג אשר מדגיש את הווי המרעה. דיני הפסח נסמכים באופן קבוע לדיניהם הקשורים בהמלצות, המסתימות עם בוא האביב.

8. שמות פרק לד

יח א-תִּחְגּוֹן הַמְצֻוֹת תְּשִׁמְרָה שְׁבָעַת יְמִים תְּאַכֵּל מֵצֹוֹת אֲשֶׁר צִוָּיתָךְ לְמַזְעֵד תְּחִדְשֵׁה הָאָכֵב בַּיּוֹם הַחְדֵשָׁה הָאָכֵב
צִוְאת מִמְצָרִים: יְטַלְּפֵטֶר רַחֲם לֵי וְכָל-מִקְנֵל תְּצִבָּר פֵטֶר שׂוֹר וְשָׂה: כַּפְטֵר חַמּוֹר תְּפַנֵּה בְּשָׂה
וְאַסְמָלָא תְּפַנֵּה וְעַרְפָּטוֹ כְּלַבְכּוֹר בְּנֵיל מְפָלָה וְלְאִירָאוּ פְנֵי רִיקָם:

9. שמות פרק יג

א וַיַּדְבֵּר יְהֹוָה אֱלֹהִים לְאָמֵר: בְּקָדְשָׁלִי כְּלַבְכּוֹר פֵטֶר פְּלִרְחָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאָדָם וּבְבָהָמָה לֵי
חוּא: ג וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ אָלָהָם זָכָר אֶת־הַיּוֹם הַזֶּל אֲשֶׁר יִצְאָתֶם מִמִּצְרָיִם בַּיּוֹם יְדַעַּק יְהֹוָה
הַזָּעִיא יְהֹוָה אֶתְכֶם מִזֶּה וְלֹא יָאכֵל חַמֵּץ: ד הַיּוֹם אַתֶּם יִצְאָים בְּחַדְשֵׁה הָאָכֵב: ה וְהִיא כִּי־יְבִיאָה יְהֹוָה
אֱלֹהֵץ הַכְּנֻעָנִי וְהַחְתִּי וְהַאֲמֹרִי וְהַחֲנִינִי וְהַיְבוֹסִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְתָּיק לְתִת לְךָ אֶרֶץ זֶבֶת חָלֵב וְדָבָשׂ
וְעַבְרָתָה אֶת־הַעֲבָרָה כְּזֹאת בְּחַדְשֵׁה הַזֶּה: ו שְׁבָעַת יְמִים תְּאַכֵּל מֵצֹוֹת וּבְיוֹם הַשְׁבִיעִי חַג לְיְהֹוָה:

10. וַיָּקֹרְאָ פרק כב

כו וַיַּדְבֵּר יְהֹוָה אֱלֹהִים לְאָמֵר: כז שׂוֹר אָוֹר־כָּשֵׁב אָוֹר־עֹז כִּי יוֹלֵד וְהִיא שְׁבָעַת יְמִים תָּחַת אָמוֹן וּמִימָּוֹם
הַשְׁמִינִי וְהַלָּאָה יָרֶצֶת לְקַרְבֵּן אֲשֶׁר לְיְהֹוָה:

11. וַיָּקֹרְאָ פרק כג

ה בְּחַדְשֵׁה קָרָא שׁוֹר עֲשָׂר לְחַדְשֵׁה בֵּין הַעֲרָבִים פֶּסֶח לְיְהֹוָה:

12. דברים פרק טו

יט כְּלַבְכּוֹר אֲשֶׁר יוֹלֵד בְּקָרָב וּבְצָאנָל הַזָּכָר פְּקֻדֵּשׁ לְיְהֹוָה אֱלֹהֵיךְ לֹא תַּעֲבֶל בְּבָכָר שׂוֹרֵךְ וְלֹא תַּגְזֵן
בְּכָור צָאנָךְ: כ לְפָנֵי יְהֹוָה אֱלֹהֵיךְ תְּאַכֵּל נוֹשָׁנָה בְּשָׂנָה בַּמְקוֹם אֲשֶׁר־יְבִחרָה יְהֹוָה אֱלֹהֵיךְ וּבִימָתוֹ:

13. דברים פרק טו

א שְׁמֹול אֶת־חַדְשֵׁה הָאָכֵב וּעֲשִׂית פֶּסֶח לְיְהֹוָה אֱלֹהֵיךְ לְיִ בְּחַדְשֵׁה הָאָכֵב הַזָּעִיא אֲךְ יְהֹוָה אֱלֹהֵיךְ מִמְצָרִים
לְלִילָה: ב וְזַבְחַת פֶּסֶח לְיְהֹוָה אֱלֹהֵיךְ צָאן וּבָקָר בַּמְקוֹם אֲשֶׁר יְבִחרָה יְהֹוָה לְשִׁבְעָן שְׁמוֹ שְׁמוֹ:

14. יודוך ריעוני פרשת ראה דף 20 (רב דוד ביגמן)

אף שבמברט ראשון נראות הפרשיות מנוקחות זו מזו, הסמכות העקבית רומרות על קשר ביניהן. היסוד המשותף למצוות הפסק ולהקדשת הבכורות הוא זמן קיום המצווה - תקופת האביב. ההמלטות האחרוניות בעדרי הצאן מתרחשות בשלבי החורף, ועם בוא האביב כל הבכורות שנולדו דואים להקדשה. במקביל לכך, נהוג הפסק *'בתקופת האביב'*. התרה קושרת את הפסק לעונת ההמלטות, ובכך מחדדת את הקשר הקמאי בין האדם לטבע.

15. יודוך ריעוני פרשת אמור דף 84 (רב דוד ביגמן)

(A)

ר' רעה הצאן

mbatata zika umoka la dor haavot: 'reua tsan u'beriy gam anachnu gam abotainu'¹³⁹, v'bcak mordegashet gam nadolothem min ha'mitzrim: 'ki tzuvat matzanim e'l reua tsan'.¹⁴⁰ k'ch horef chag ha'pesach hal'hore'utim, ha'mitarbitim ba'tkufah v'bo'olotot hadashim v'ro'aisim uzem c'mamshicim v'dracim shel ha'avot.

(B)

מסורת תורה שבعل פה קבעה את הקרבת העומר בתוך חג הפסח, ביום ט'ז בניסן.¹⁴¹ זמן זה מקדים במספר שבועות את ימי הקציד, ונמצא אףוא כי השיקות לחג הקציד מאולצת. אם כן, מה טעם הסמיכיו חכמים את הבאת העומר לחג הפסח?

(C)

נדמה כי מסורת חז"ל יוצקת ממשמעות חדשנית לזמן של החגיגות. על פי תורה שבכתב, חגיגות הקציד הן *'מפתחת פרשת'*. באה תורה שבעל פה ופרשא - בפסח. בזכות קביעה זו אין אנו מפוזרים בין חג'ה רועים לבין חגם של עובדי האדמה. כך נוצרים שילוב וחיבור בין זהותו ההיסטורית של העם כמשפחה רועי צאן, ובין זהותו החדשנית, שננקתה עם הכנסתה לארץ ונשאה בכנפייה את בשורת עבודות האדמה. חז"ל עשוים מאמץ ניכר למצוא תבואה שזמן הבשלתה ככר בפסח, ובכך משלימים את החמונה של חג האביב. התרבות שבעל פה מציגה כאן דגם אפשרי לשימור הזיכרון הלאומי ההיסטורי תוך קיום דיאלוג אמיץ עם מגוון הזהויות הנרכמות בחברה העכשווית.

16. תהילים פרק כז

(י) כי אבי ואמי עזובני ויקוק יאספני: